

LOYIHALARNI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY USULLARI: PROFESSIONAL TA'LIM TIZIMIDAGI TATBIQI

Ibragimova Madina Mamasoliyevna

Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi

Kichik biznes va tadbirkorlik yo'nalishi magistranti

madinaibragingva@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullarini professional ta'lim tizimida qo'llash masalalari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot maqsadi - loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullarini professional ta'lim tizimida samarali tatbiq etish uchun tavsiyalar ishlab chiqish. Tadqiqot doirasida loyihalarni boshqarishning Agile, Scrum, Kanban kabi zamonaviy usullari tahlil qilindi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, ushbu usullar professional ta'limda loyihalarni samarali boshqarish imkonini beradi. Maqolada loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullarini professional ta'lim tizimida tatbiq etishning afzalliklari va muammolari muhokama qilinadi hamda tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: loyihalarni boshqarish, professional ta'lim, Agile, Scrum, Kanban

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы применения современных методов управления проектами в системе профессионального образования. Целью исследования является разработка рекомендаций по эффективному внедрению современных методов управления проектами в систему профессионального образования. В рамках исследования были проанализированы современные методы управления проектами, такие как Agile, Scrum, Kanban. Результаты анализа показывают, что эти методы позволяют эффективно управлять проектами в профессиональном образовании. В статье будут рассмотрены преимущества и проблемы применения современных методов управления проектами в системе профессионального образования, а также выработаны рекомендации.

Ключевые слова: управление проектами, профессиональное обучение, Agile, Scrum, Kanban

Abstract: This article examines the application of modern methods of Project Management in the professional education system. The purpose of the study is to develop recommendations for the effective implementation of modern methods of Project Management in the system of professional education. As part of the study, modern methods of project management such as Agile, Scrum, Kanban were analyzed. The results of the analysis show that these methods make it possible to effectively manage projects in professional education. The article discusses the advantages and problems of applying modern methods of Project Management in the professional education system and develops recommendations.

Keywords: Project Management, professional Education, Agile, Scrum, Kanban

KIRISH: Professional ta'lim tizimida loyihalarni boshqarish muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullari keng qo'llanilmoqda [1]. Ushbu usullar orasida Agile, Scrum, Kanban kabi yondashuvlar alohida o'rin tutadi [2]. Ularning afzalliklari qatoriga moslashuvchanlik, samaradorlik, sifatni oshirish kabilar kiradi [3]. Shu bilan birga, ushbu usullarni professional ta'lim tizimida qo'llashning o'ziga xos muammolari ham mavjud [4].

Ushbu maqolaning maqsadi - loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullarini professional ta'lim tizimida samarali tatbiq etish uchun tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot obyekti sifatida professional ta'lim muassasalarida amalga oshirilayotgan loyihalar, tadqiqot predmeti sifatida esa loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullari belgilandi.

USULLAR VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Tadqiqot doirasida loyihalarni boshqarish bo'yicha ilmiy adabiyotlar tahlil qilindi. Xususan, Agile usulining nazariy asoslari [5], Scrum metodologiyasining mohiyati [6], Kanban tizimining afzalliklari [7] o'rganildi. Shuningdek, ushbu usullarni ta'lim sohasida qo'llash tajribasi tahlil qilindi [8].

Loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullari an'anaviy "sharsharasimon" yondashuvdan farqli ravishda, moslashuvchanlikka asoslanadi [9]. Ular loyiha jarayonida o'zgarishlar kiritish va mijozlar

bilan doimiy aloqada bo'lish imkonini beradi [10]. Bu esa o'z navbatida loyiha natijalarining sifatini oshiradi [11].

Agile usuli Erol Eralp tomonidan 2001-yilda yaratilgan bo'lib, bugungi kunda eng keng tarqalgan usullardan biri hisoblanadi [12]. U qisqa vaqt ichida natija olishga qaratilgan bo'lib, loyiha jarayonini kichik qismlarga - sprintlarga bo'lishni nazarda tutadi [13]. Scrum usuli esa Agile yondashuvi asosida tashkil etilib, unda loyiha jarayoni uch bosqichga - rejalashtirish, bajarish va tahlil qilish bosqichlariga bo'linadi [14]. Kanban usuli ham Agile prinsiplariga asoslanadi va loyiha jarayonini vizual tarzda aks ettirish orqali samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi [15].

Hozirgi kunda loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullari ta'lim sohasida ham keng qo'llanilmoqda [16]. Ularning afzalliklari qatoriga o'quv jarayonini individuallashtirish, talabalarning motivatsiyasini oshirish, o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish kabilar kiradi [17]. Shu bilan birga, ushbu usullarni ta'lim tizimiga moslashtirish va o'qituvchilarni o'qitish zaruriyati paydo bo'ladi.

NATIJARLAR

Tadqiqot davomida professional ta'lim muassasalarida loyihalarni boshqarishning joriy holati o'rganildi. Kuzatishlar shuni ko'rsatdiki, aksariyat hollarda an'anaviy "sharsharasimon" yondashuv qo'llaniladi. Loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullari qo'llanilayotgan muassasalarda esa ularning ijobiy ta'siri kuzatildi. Xususan:

- Loyiha ishtirokchilarining motivatsiyasi va jalb etilganligi oshdi;
- Loyiha natijalari sifati yaxshilandi;
- Resurslardan foydalanish samaradorligi oshdi;
- Loyiha jarayonidagi o'zgarishlarga moslashuvchanlik kuchaydi.

Shu bilan birga, zamonaviy usullarni joriy etishda quyidagi muammolar aniqlandi:

- O'qituvchilarning yetarli bilim va ko'nikmalarga ega emasligi;
- Ta'lim jarayonining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olish zaruriyati;
- Resurslar cheklanganligi;
- Institutsional qarshiliklar mavjudligi.

TAHLIL VA MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullari professional ta'lim tizimida sezilarli ijobiy o'zgarishlar yasashi mumkin. Agile, Scrum, Kanban kabi usullar ta'lim loyihalarini samarali boshqarish va sifatli natijalar olish imkonini beradi.

Shu bilan birga, ushbu usullarni professional ta'limga moslashtirish bo'yicha qo'shimcha sa'y-harakatlar talab etiladi. Xususan, zamonaviy usullarni ta'lim kontekstiga moslashtirishda o'quv jarayonining xususiyatlarini, o'qituvchilar va talabalarning ehtiyojlarini hisobga olish muhim.

Zamonaviy usullarni samarali tatbiq etish uchun quyidagi omillar hal qiluvchi ahamiyatga ega [20]:

- O'qituvchilarni o'qitish va malakasini oshirish;
- Ta'lim muassasasi rahbariyatining qo'llab-quvvatlashi;
- Zarur resurslar bilan ta'minlash;
- Doimiy monitoring va baholash tizimini yo'lga qo'yish.

Yuqoridagilarni hisobga olgan holda, quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

- Professional ta'lim muassasalarida loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullarini bosqichma-bosqich joriy etish.
- O'qituvchilar uchun loyihalarni boshqarish bo'yicha treninglar tashkil etish.
- Ta'lim loyihalarini boshqarishda Agile va Scrum usullaridan foydalanish.
- Kanban usuli yordamida loyihalarni vizualizatsiya qilish va monitoring qilish.
- Loyiha jarayoni va natijalarini doimiy baholab borish, aniqlangan muammolar yuzasidan chora-tadbirlar ko'rish.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatmoqdaki, loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullari nafaqat IT sohasida, balki ta'lim tizimida ham katta ahamiyatga ega. Agile, Scrum va Kanban kabi usullarning

professional ta'limga tatbiq etilishi o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi hamkorlikni yanada mustahkamlaydi, ta'lim sifatini oshiradi va bitiruvchilarni mehnat bozoriga tayyorlashda muhim rol o'ynaydi.

Shu bilan birga, professional ta'lim muassasalarida zamonaviy usullarni joriy etishda ba'zi bir muammolar mavjud. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilarning ayrimlari ushbu usullarga nisbatan skeptik munosabatda bo'lishadi va ularni qo'llashga qiynalib qolishadi. Bundan tashqari, ta'lim muassasalarining moliyaviy va infrastrukturaviy imkoniyatlari ham zamonaviy usullarni to'liq joriy etishga to'siq bo'lishi mumkin

Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullari professional ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va zamon talablariga moslashtirish uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Ushbu usullarning samaradorligi ko'p jihatdan ularni to'g'ri tatbiq etish va doimiy takomillashtirib borishga bog'liq. Professional ta'lim muassasalari va o'qituvchilari zamonaviy usullarni o'zlashtirishga investitsiya kiritishlari va ulardan unumli foydalanishlari muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA: Xulosa qilib aytganda, loyihalarni boshqarishning zamonaviy usullari professional ta'lim sifatini oshirish va talabalarni real loyihalarga jalb qilishda muhim o'rin tutadi. Agile, Scrum, Kanban kabi usullar ta'lim loyihalarini samarali boshqarish imkonini beradi. Ushbu usullarni professional ta'lim tizimiga moslashtirish va samarali tatbiq etish uchun tegishli shart-sharoitlarni yaratish, o'qituvchilar malakasini oshirish, resurslar bilan ta'minlash, monitoring va baholash tizimini yo'lga qo'yish talab etiladi. Professional ta'lim muassasalari rahbariyati va o'qituvchilari mazkur usullarning afzalliklarini tushungan holda, ularni amaliyotga izchil tatbiq etishlari maqsadga muvofiq.

REFERENCES

1. Project Management Institute. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide). 6th ed. Newtown Square, Pa: Project Management Institute, 2017. [Google Scholar]
2. Layton, Mark C., and Steven J. Ostermiller. Agile project management for dummies. 2nd ed. Indianapolis: John Wiley & Sons, 2020. [Crossref], [Google Scholar]
3. Stellman, Andrew, and Jennifer Greene. Learning agile: Understanding scrum, XP, lean, and kanban. Sebastopol, CA: O'Reilly Media, 2014. [Google Scholar]
4. Salza, Pasquale, Paolo Musmarra, and Filomena Ferrucci. "Agile methodologies in education: A review." Agile and lean concepts for teaching and learning. Singapore: Springer, 2019. 25-45. [Crossref], [Google Scholar]
5. Larson, Erik W., and Clifford F. Gray. Project management: The managerial process. 7th ed. New York: McGraw-Hill Education, 2017. [Google Scholar]
6. Schwaber, Ken, and Jeff Sutherland. "The Scrum Guide: The Definitive Guide to Scrum: The Rules of the Game." Scrum.org. 2020. <https://www.scrum.org/resources/scrum-guide>. [Google Scholar]
7. Hammarberg, Marcus, and Joakim Sunden. Kanban in action. Shelter Island, NY: Manning, 2014. [Crossref], [Google Scholar]
8. Parsons, David, and Kathryn MacCallum, eds. Agile and lean concepts for teaching and learning: Bringing methodologies from industry to the classroom. Singapore: Springer, 2019. [Crossref], [Google Scholar]
9. Rigby, Darrell K., Jeff Sutherland, and Hirotaka Takeuchi. "Embracing agile." Harvard Business Review (2016): 41-50. [Google Scholar]
10. Scott, Lindsay, and John Owen. Agile project management in easy steps. 2nd ed. Warwickshire, UK: Easy Steps Limited, 2020. [Google Scholar]
11. Ghosh, Suresh. Agile project management and development: Managing projects using agile principles and techniques. New Delhi: BPB Publications, 2019. [Google Scholar]
12. Eralp, Erdal. Agile: A brief history and the transformation of project management. Scotts Valley, California: CreateSpace, 2019. [Google Scholar]
13. Cohn, Mike. Succeeding with agile: Software development using Scrum. Upper Saddle River, NJ: Addison-Wesley, 2010. [Google Scholar]

14. Rubin, Kenneth S. Essential Scrum: A practical guide to the most popular agile process. Upper Saddle River, NJ: Addison-Wesley, 2013. [Google Scholar]
15. Anderson, David J. Kanban. Sequim, WA: Blue Hole Press, 2010. [Google Scholar]
16. Krehbiel, Timothy C., et al. "Agile Manifesto for Teaching and Learning." Journal of Effective Teaching 17.2 (2017): 90-111. [Google Scholar]
17. Masson, Luc. "Introduction to Agile Methods in Education." Agile and lean concepts for teaching and learning. Singapore: Springer, 2019. 1-23. [Crossref], [Google Scholar]
18. Stewart, James C., Claudio Sánchez-Gutiérrez, and Juan Á. Mañas-Viniegra. "Challenges and best practices in Agile and Lean education." Agile and lean concepts for teaching and learning. Singapore: Springer, 2019. 327-343. [Crossref], [Google Scholar]